

De toegevoegde waarde van circulaire speelruimte

De visie van een speelruimtebioloog

Soms neem je tijdens je studie ineens een andere afslag. Zo ook ik. Waar ik als studente toegepaste biologie aan de Aeres Hogeschool genoot van het vele buiten zijn, raakte ik midden in mijn afstudeerjaar gefascineerd door het aantal kinderen dat niet meer buiten speelde. Ik kon mij daar nauwelijks iets bij voorstellen. Zelf was ik immers niet alleen als kind, maar ook nu, werkend bij OBB speelruimte-specialisten, nog altijd buiten.

Hoe meer ik in gesprek raakte met kinderen, hoe duidelijker het werd dat zij eigenlijk wel buiten wilden spelen, maar dit om diverse redenen toch niet deden. Ik besloot hier een onderzoek naar te starten. Daaruit bleek dat de redenen om binnen te blijven vaak niet bij de kinderen zelf vandaan kwamen en dat vooral groen en circulair spelen voor kinderen veel voordelen hebben.

Belang van (buiten) spelen

Buiten spelen is niet alleen erg leuk, het is voor kinderen essentieel. Wanneer kinderen spelen, worden zij bijvoorbeeld creatiever: ze bedenken hun eigen spel, waarin vaak alles mogelijk is en ze zoeken oplossingen voor problemen die zich tijdens het spel voordoen. Daarnaast leren kinderen veel door gewoonweg te spelen. Ze scheppen zelf de voorwaarden waaronder

het spel plaats kan vinden en sturen die bij wanneer het spel buiten deze voorwaarden dreigt te komen. Tijdens het spelen ontwikkelen kinderen onder andere hun sociale vaardigheden door samen te spelen en oefenen ze met hun motorische ontwikkeling. Dit vergroot het zelfvertrouwen, waarbij ze hun eigen grenzen leren kennen en ontdekken wat ze allemaal kunnen. Verder geeft spelen kinderen de mogelijkheid om om te gaan met dagelijkse gebeurtenissen en helpt het ze bij het verwerken van moeilijke momenten, doordat zij die vaak in hun spel verwerken.

Spelen in een groene en circulaire omgeving brengt nog meer voordelen met zich mee. Zo blijkt uit mijn onderzoek (maar ook uit onderzoek van onder andere Jolanda Maas en Wells en Evans) dat hoe meer groen ergens aanwezig

ACHTERGROND

Circulair spelen in Finland - Foto door Nukula Oy Finland.

Terwijl buiten spelen zo veel voordelen heeft, blijven kinderen dus toch vaak binnen

is, hoe minder gedragsstoornissen, angst en depressie daar voorkomen bij kinderen. De aanwezigheid van groen heeft ook effect op kinderen met ADHD, waarbij contact met de natuur bijdraagt aan een betere concentratie en een verbeterde cognitieve ontwikkeling. Verder zorgt een groene omgeving voor een afname van het aantal kinderen met overgewicht, helpt groen bij de vermindering van boosheid, angst en stress en bevordert het aangename gevoelens. Spelen in een groene omgeving kan zelfs pesten tegengaan en kinderen die vaker buiten spelen, hebben meer vriendjes, omdat ze onder andere gedeelde ervaringen opdoen in een omgeving die alle zintuigen stimuleert.

Naast alle voordelen verandert ook het speelgedrag van kinderen aanzienlijk wanneer er groen aan een omgeving wordt toegevoegd:

kinderen spelen onder andere langer aan één stuk door, maken meer gebruik van de gehele omgeving en gaan veel meer verschillende soorten speelgedrag vertonen. Waar kinderen in een tegelijke omgeving vooral voetballen, rennen of rondhangen, gaan kinderen in een groene omgeving veel meer fantasierijke spelen spelen en gaan ze veel meer op ontdekking.

Terwijl buiten spelen zo veel voordelen heeft, blijven kinderen dus toch vaak binnen. Dit heeft vooral te maken met de omgeving die tegenwerkt. Voorbeelden hiervan zijn grootouders die niet willen dat hun kleinkind vies wordt, ouders die bang zijn dat er iets met het kind gebeurt, de nieuwe technologie, waaronder smartphones en tablets, speelplekken, bosjes en struinplekken die verdwijnen (en plaatsmaken voor huizen of parkeerplaatsen)

en kleine saaie traditionele speelplekjes die overblijven. Deze zijn gewoonweg niet interessant voor kinderen.

Aan het ontstaan van spel is namelijk een aantal voorwaarden verbonden. De belangrijkste hiervan zijn de aanwezigheid van risico's, plezier en (de inrichting van) de omgeving. De omgeving is daarbij ontzettend belangrijk, want wanneer je deze goed inricht, bevat hij automatisch plaatsen met meer risico en zorgt hij vanzelf voor plezier. Maar waardoor is de ene omgeving veel interessanter dan de andere? Waarom is het struikgewas met klimbomen leuker dan een betegeld pleintje met een wipkip?

Dit komt vooral door de aanwezigheid van groen. Een groene speelomgeving biedt

kinderen namelijk unieke mogelijkheden die zij nergens anders hebben. Zo hebben ze de ruimte en vrijheid om dingen uit te proberen, om rond te rennen en om te klimmen. De dynamische groene omgeving nodigt uit tot exploratie, nieuwsgierigheid en verwondering. Daarnaast is de groene speelruimte een plaats die veranderd en getransformeerd kan worden en daarmee uitnodigt tot spelen. Niets is mooier dan zelf je eigen hut te bouwen, in die ene hoge boom te klimmen of tussen de struiken op ontdekking te gaan. Hiermee ervaren kinderen een gevoel van trots en vrijheid.

Deze groene speelruimte is ook ideaal om circulair in te richten. Zo kan er bijvoorbeeld gewerkt worden met snoeiafval van boomstammen om op te klimmen en (bak)stenen om spannende kastelen van te bouwen waarin kinderen zich kunnen verstoppen. Niet alleen kun je door middel van circulariteit heel uitdagende en gevarieerde speelplekken ontwerpen, het is ook heel belangrijk voor een gezonde en duurzame leefomgeving.

Materialen die anders weggegooid zouden worden, worden nu hergebruikt voor unieke speelruimten. Op die manier ontstaat er een uitdagend circulair en groen landschap met een afwisseling van natuur en gerecyclede en

bijzondere speelelementen. Kinderen kunnen dan weer vrij ontdekken en naar hartenlust spelen op een plaats die aansluit bij hun eigen speelbehoeften. Samen kunnen wij dit realiseren; zo krijgen kinderen weer de buitenruimte die ze verdienen.

ACHTERGROND

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/article/28546/de-toegevoegde-waarde-van-circulaire-speelruimte

Foto: Tamara Hoornweg

Natascha Dijkhuijsen

Speelruimtebioloog -
OBB Speelruimtespecialisten

Circulair spelen